

Gränsöverskridande metaforer

En kvalitativ textanalys med fokus på metaforanvändning i en debatt om flyktingpolitik

Författat av Filip Aulin och Lucas Douglas

Medie- och kommunikationsvetenskap vid institution för kommunikation och medier, Lund

Universitet

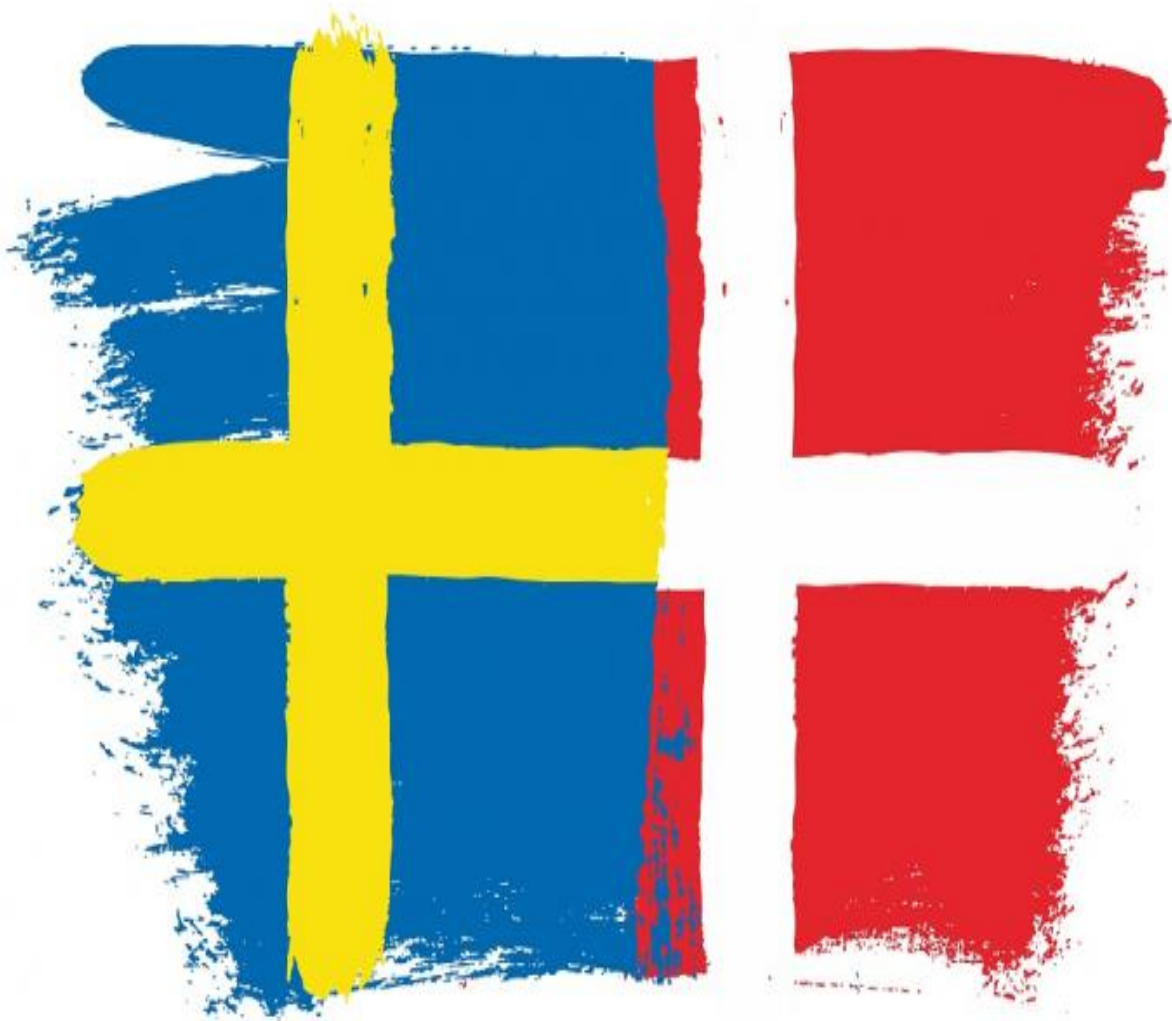
Fortsättningskurs VT 2021, delkurs 4

•Handledare

Katarzyna Herd

•Examinator

Fredrik Edin

Sammenfatning

Analysen “Grænseoverskridende Metaforer” ønsker at undersøge hvilke politiske forskelle, der kan komme til udtryk i en politisk tv-debat, gennem metafor bruget, og hvilke temaer, der skabes, samt hvilke politiske diskurser, der kommer til udtryk. Udgangspunktet for analysen er studieobjektet, debatten “flygtningepolitik Danmark vs. Sverige” (link: [debatten om flygtninge krisen 2015](#)). De spørgsmål analysen tager udgangspunkt i er, “hvilke slags temaer opstår i debatten udefra de metaforer som anvendes”, “hvad kommer til udtryk i metaforen?” “Hvilke aspekter af mål domænet mindskes og fremhæves?” og sidst “Kan kilde domænerne som anvendes tilknyttes en vis politisk diskurs?”. Det er Lakoff & Johnsons bog “Metaphors we live by”(2003), som analysen tager sit teoretiske afsæt i, samt deres definition af “konceptuelle metaforer”. For at fremhæve hvordan metaforer kan skabes tematisk suppleres Andreas Musolff “Political Metaphor Analysis(2016), samt andet tidligere forskning på området. Denne opgaves analyse kom frem til at vi kan samle debattørens metaforbrug i forskellige temaer, både på tværs af nationer og politisk ståsted, og at der samler sig to generelle lejre, for hvordan flygtninge anses. Metaforerne er på den måde udtryk for forskellige politiske diskurser og hvordan vi ser på verden. Resultatet lægger dermed op til, at metaforbruget, spiller en stor rolle i kommunikationen af politiske diskurser, som gør sig gældende i sprogbruget. Det man kunne arbejde videre med i analysen, ville eksempelvis være at sætte den ind i en større kontekst, hvor flere debatter/taler/tekster sammenlignes, større repræsentation af synspunkter, en diskursanalyse, hvor retorik evt. også anvendes, samt mere fokus på tv-debat formatet.

Nøgleord: *metaforer, flygtningekrise debatten 2015, Danmark & Sverige, kontekstuelle kulturelle forskelle, politiske diskurser, tv-debat*

Titel: Grænseoverskridende metaforer - en kvalitativ tekstanalyse med fokus på metaforanvendingen i en debat om flygtningepolitik.

Forfattere: Filip Aulin & Lucas Douglas, inom institution for Medie og Kommunikationvidenskab, Lunds Universitet, Vårterminen 21.

Innehållsförteckning:

1. Problemformulering	4
1.1 Inledning	4
1.2 Bakgrund	5
1.3 Syfte och frågeställning	6
2. Teori	7
2.1 Forskningsöversikt	7
2.2 Den konceptuella metaforen	9
2.3 Den traditionella metaforen	10
2.4 Metaforen i politik	10
3. Metod	11
3.1 Kvalitativ textanalys	11
3.2 Metaforisk analyse	11
3.3 Avgränsning	12
4. Analys	13
4.1 Tema: Nationsgränser är en dörr	13
4.2 Tema: Naturkraft	16
4.3 Politiske metaforer	19
5. Slutsats	20
6. Diskussion	21
7. Referenslista	23
8. Bilagor	25

1. Problemformulering

1.1 inledning

Metaforer og politiske debatter, er to ting, der måske hænger mere sammen end man lige skulle forvente. Hvordan påvirker metaforer den politiske debat og hvordan er de med til at tegne politiske diskurser. Vi ser at debatter som format bliver mere og mere populære hos vælgere, når de skal vurdere politiske budskaber, og især i det seneste amerikanske valg, har vi set hvor polariseret og diskursiv en tv-debat kan blive. Det kan også defineres som en medialisering af politik, hvor medierne(avisere, nyhedskanaler, tv-debatter public service), spiller en endnu større rolle for vælgernes politiske beslutningsproces(Just 2012: 8). Med denne analyse ønsker vi altså at analysere hvor stor en rolle metaforer spiller i skabelsen af politiske diskurser, som måske bliver endnu tydeligere når vi sammenligner 2 lande og folk med forskellige politiske baggrunde. Dette er også interessant ud fra et MKV-perspektiv, fordi vi inddrager lingvistikken, politisk kommunikation og tv-debatten som format, hvilket alle er områder med relevans indenfor MKV og den viden vi kan trække på fra det akademiske felt. Derfor har vi valgt et studieobjekt og emne, hvor vi kan analysere metaforer udefra en enkelt tv debat. Det gør vi med udgangspunkt i TV-debatten “Flygtningekrisen Danmarks vs Sverige”(debatten om flygtninge krisen 2015) som fandt sted den d.18 september 2015, og var en fusioneret debat mellem Danmarks Radio og Sveriges Television. Der tages altså kun udgang i denne ene debat. I Debatten(når der refereres til “Debatten” er der tale om denne ene tv-debat og ikke den generelle politiske debat i medierne) diskuteredes flygtningekrisen, som blev startet af at cirka 8900 flygtninge og migranter indrejste i Danmark gennem de danske motorveje, hvor de bevægede sig op gennem landet. Kun ca. 1000 søgte asyl i Danmark, hvor de resterende søgte videre med målet om at komme til Sverige. Hvilket var det der tændte debatten mellem Danmark og Sverige, og politikerne indbyrdes(TV2.dk, 2015).

Citatet “Jeg kan da blive en smule irriteret over det der. Hvorfor må de fortsat gå på vejen? Tilkald da nogle busser og kør de KRÆSNE flygtninge til Sverige, hvor de så gerne vil være!”(Berlingske.dk, 2015). Sådan udtales det i avisen Berlingske tilbage i 2015 og det viser helt klart, hvor ophedet debatten er og hvorfor præcis denne debat med udgangspunkt i den ene specifikke tv-debat, er et interessant studieobjekt, for vores undersøgelse af hvordan metaforer kan være et udtryk for politiske diskurser og på hvilket sæt det kommer til udtryk i en debat mellem Sverige og Danmark. På den måde vil vi undersøge hvordan metaforer kan spille en større rolle i kommunikationen af politiske budskaber i et televiseret debat format.

Metaforer er ikke nødvendigvis noget vi umiddelbart lægger mærke til i interaktioner og derfor er det interessant at analysere og fremhæve hvordan metaforer, kan, spille en større rolle end vi forventer.

1.2 Bakgrund

Om vi kollar lite närmare på debatten, var det en fusion mellan SVT och DR. I Sverige var SVT debatt Sveriges största direktsända debatt med studiopublik under sin sändningstid, och programmet sändes mellan 2001 och 2015. Som en svensk public service kanal menar de att deras syfte är att “tillföra centrala värden till samhället och enskilda individer”, och att deras verksamhet bedrivs oberoende av politiska eller kommersiella intressen (SVT, 2015) (Aftonbladet, 2015). På den annan site har vi DR Debatten, som är ett väldigt populär program och stadig är aktuellt. Dens vært Clement Kjersgaard uttaler i en artikeln “Debatten är hela Danmarks löpande medborgarmöte, var politiker och andra makt människor möter väljarna och därmed verkligheten(DR.dk, 2020). På det sätt försöker programmet inte att vara beroende av politisk ideologi, och istället vara munstycke för den generella politiska debatt, vilket är programmets egentliga syfte. Tillsammans sände de ett gemensamt program under 2015 för att adressera den flyktingsituation man då stod inför. Framträdande politiker tillika debattörer bjöds in från både Danmark och Sverige, med syftet att hålla en debatt om hur man skulle gå tillväga i mottagandet av den omfattande mängd flyktingar man väntade till Europa, samt vilket land som i dåläget hade den bästa lösningen. Med anledning av Sverige och Danmarks ganska starka kontrast i migrationspolitik (MIPEX.eu, 2019), så kan man se det som en särdeles laddad fråga mellan de två länderna. Vi kan dessutom se det som en särdeles komplex fråga, eftersom man inte bara kan tänka i strikt ekonomiska termer utan behöver ta hänsyn till den mänskliga faktorn. Denna komplexa fråga diskuteras i en televiserad debatt, där debattörerna har begränsad taletid att förmedla sina budskap. Därmed blir möjligheten till att utförligt framföra sin argumentation begränsad, och man behöver då fokusera på det viktigaste i sitt budskap, och sannolikt också det som är mest lämpat att övertyga den stora tittarskaran. Utifrån denna begränsning, hur väljer talarna att framföra sina argument och med vilka språkliga verktyg?

Ett sådant verktyg är metaforen, som enligt lingvisterna Lakoff & Johnson är särskilt viktig inom politik då den styr och bildar diskurser utifrån hur de används av personer inom maktpositioner (Lakoff & Johnson 2003:159-160). De myntade begreppet konceptuell metafor i deras verk *Metaphors we live by*. Med denna definition frångår man den

traditionella synen av metaforen som ett medvetet språkligt stil bruk som används i specifika situationer, för att istället utvidga metaforen till något som är centralt inte bara i mänsklig kommunikation, utan även i hur vi förstår vår omvärld genom de koncept vi bildar (ibid.:3-7). De menar vidare att eftersom metaforen bildar en struktur i hur vi tänker kring något, så kan den såväl belysa som dölja vissa aspekter av det som metaforen försöker beskriva (ibid.:10). Genom en metaforanalys med utgångspunkt i den konceptuella metaforteorin kan man därmed få en större förståelse för vad som framhävs och döljs av en specifik metafor, samt oskadliggöra metaforens manipulativa effekt och synliggöra dess ideologiska bindningar (Musolff 2016:3). Lakoff & Johnson menar att man kan analysera metaforen utifrån den s.k mapping-modellen. Enligt denna så är metaforen uppbyggd utifrån två domäner. Dels måldomänen, som är den domän man vill nå fram till genom att beskriva “metaforiskt”, och är oftast abstrakt. Källdomänen, som ofta är mer konkret, är således den “metafor” som används för att beskriva måldomänen.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsatsen är att analysera metaforbruket specifikt i debatten kring “flyktingkrisen” 2015 mellan svenska och danska politiker. Detta för att förstå vad som vilka bakomliggande ideologiska värderingar och tankesätt som kommer till uttryck genom metaforerna och dess källdomäner, samt ifall de bidrar till att reproducera en viss politisk diskurs. Vi vill alltså inte kunna säga något övergripande om skillnaden mellan svensk och dansk politik eller kultur, eftersom det hade krävts betydligt fler analysobjekt eller data vilket vi inte har utrymme för. Vi utgår specifikt ifrån ovan nämnda debatt inte för att försöka skapa vidare diskussion kring “flyktingdebatten”, utan snarare för att det är en viktig och aktuell politisk fråga, varför det är relevant att analysera hur metaforbruket kring en sådan fråga används i ett televiserat debattformat som har en stor tittarbas och därmed stor potentiell påverkan. Dessutom förenklar det vår analys att utgå ifrån ett specifikt tema, eftersom måldomänen i de metaforer som används håller sig inom ramen för detta tema, så att vi istället kan ha mer fokus på källdomänerna, alltså hur man med metaforen beskriver ett koncept i termer av ett annat. Vidare valde vi denna debatt som inkluderar både svenska och danska talare dels eftersom den kommer att ha större tittarantal med två länder än om vi exempelvis hade analyserat en homogent svensk debatt, och dels eftersom man genom att studera ett exempel med två länder och två språk sannolikt kommer att se en större variation i vilka källdomäner som används. Vi utgår ifrån följande frågeställningar:

- Vilka slags teman uppstår i debatten utifrån de metaforer som används?
- Vad kommer till uttryck i metaforen? Vilka aspekter av måldomänen döljs, och vilka framhävs?
- Kan källdomänerna som användas tillknytas en viss politisk diskurs?

2. Teori

2.1 Forskningsöversikt

Metaphors we live by var det første værk der så metaforen som noget der ikke bare sminkede ordvalgene, uden noget som faktisk former hvordan vi ser verden. Vi tænker metaforisk for at forstå abstrakte koncepter omkring os. Siden dette værk og introduktionen af den konceptuelle metafor har den fået en stor popularitet, særligt indenfor den offentlige politiske diskurs (Musolff 2016: 2-3). Derimod er forskningen omkring dette i Skandinavien småt, særskrift indenfor for det politiske felt, hvilket gør vores studie relevant. Størstedelen af de studier der er blevet gjort på området omkring politiske, metaforiske diskurser anvender Lakoff & Johnsons konceptuelle metaforer, især i en amerikansk kontekst, hvilket også er tilfældet for den tidligere forskning vi introducerer her, som ligesom vores analyses formål, blandt andet også har været at finde metaforiske temaer, hvilket gør at vi derfor kan se en række ligheder. Analysen er relevant, fordi den tegner et billede af den kraft de konceptuelle metaforer, kan have på den offentlige debat og hvordan det især er kommet til udtryk gennem politikere som Donald Trump, som anvender et meget billedligt sprog, som sætter sig fast hos vælgerne. Derfor håbes det at denne analyse kan kaste lys over metafor bruget i en dansk-svensk kontekst og indgå i forskningen inden for feltet.

I den videnskabelige artikel *“No sympathy for the bully”* (2019) af Masterstuderende Scott Atkins analyseres to taler om immigration i USA af på daværende tidspunkt henholdsvis præsidentkandidat Donald Trump og senator Kamala Harris. I studiet sammenlignes politikernes metaforbrug ved henholdsvis et vælgermøde for Trump og en tale i senatet for Harris. Studiets anvendte Lakoff & Johnsons teori om at konceptualisere metaforer og de fandt frem til at metaforerne var et udtryk for polariserede diskurser og dermed var de med til at skabe endnu større afstand mellem politikerne. Et eksempel er at Trumps *“objektificerer”* immigranter, hvilket blandt andet kommer til udtryk i følgende metafor: *“they’d drop them across”* (ibid.: 16). Hvor Harris i højere grad *“personificerer”* immigranterne ved at beskrive deres rejse til USA som *“purposeful,”* hvilket blandt andet

kommer til udtryk i “gates of freedom”(Ibid.:13). Dette eksempel er meget mere sat på spidsen i forhold til en dansk-svensk kontekst, men metoden er den samme.

I artiklen “*Metaphors in the American and Russian political discourse,*” (2010) forfattet af lingvistik forsker Azad Mammanov kastes belysning på sammenhængen mellem metaforbrug, den politiske diskurs og kultur. Den teoretiske baggrund her er Lakoff & Johnson og Musolff. Et af hovedargumenterne er “political discourse is constructed, first of all, by using concepts which reflects different world views”(ibid.:6). Altså er politiske metaforer et udtryk for politiske diskurser, hvilket udspringer sig i forskellig kulturel identitet og “adfærd,” hvilket har sin særegne udtryk i sproget. Altså er det nødvendigt at skabe disse koncept metaforer, som blive omdrejningspunktet for forskellige politiske diskurser og framer politiske emner eksempelvis immigration. Her var det USA og Rusland, som var studieobjektet, hvilket viste en stor forskel i metafor bruget, fordi hvert land har meget forskellige værdier og traditioner, som kommer til udtryk i sproget. Et godt eksempel på et koncept er “THE COLD WAR”(ibid.:7), som der argumenteres ikke skaber militære konnotationer, men snarere kulturelle værdier, eksempelvis i USA, med amerikanske værdier, som frihed, hvor det i Rusland mere bliver en historisk fact, eksempelvis om patriotisme. Dette studie er altså relevant for vores forståelse af forskellige kulturers konceptualisering af metaforer, her dog mere karikeret en de danske og svenske, men det viser os vigtigheden af at vi kan konceptualisere visse kulturelle værdier.

I artiklen “*conversational violence in Political TV Debates: Forms and Functions*”(2007) af lingvistik forsker Martin luginbühl, indledes med “TV formats often presents information in a dramatized, personalized and polarized way. This development, sometimes labelled - infotainment”(Ibid.:1). Som er en interessant påstand i forhold til opgavens analyse, da der ofte tegner sig et metaforbrug som er meget figurativt og konnoterende for modtageren. Et andet eksempel er både personificering og objektificering, som blive fremhævet som hyppige i metaforernes form. Et af argumenterne i denne artikel, er at tv-formatet, har indflydelse på sprogbruget, blandt andet på grund af at den korte tid, samt politiske budskaber, som debattørerne gerne vil have igennem. Det som artiklen refererer som “short statements”(Ibid.:6). Artiklen tog sit udgangspunkt i en amerikansk kontekst, som kan argumenteres at være mere “realityshow,” men kan stadig bruges på en dansk-svensk kontekst, her kan man blandt andet referere til det sigende metaforiske koncept: “ARGUMENT IS WAR”(Lakoff & Johnson).

Slutligt har vi anvendt artiklen “*Metaforens makt: politisk retorik och utanförskap*” av retorik forskeren Anders Eriksson (2014). Eriksson giver et overblik over metaforens

definition og hvordan den har forandret sig gennem tiden. Fra den oprindelige definition af Aristoteles som et beskyttet og medvidende stilvalg, til teorien om konceptuelle metaforer, hvilket lingvisten Lakoff udmøntede med et syn på metaforen, som noget integreret i vores sprog og tanker. Sådan her beskriver han metaforens magt: “metaforen handler ikke bare om sproget uden hvordan sproget styrer tankerne og vores forståelse af den verden vi lever i. En metaforanalyse kan dermed afsløre en magthavers manipulation af sproget, hvilket burde være en del af vores kritiske ophav. For ordet har magt over tanken.”(Ibid.:16). Derefter går Eriksson ind på metaforens tillæmpning i det politiske felt. Han eksemplificerer med en metafor som Anders Borg anvendte under sin tid som finansminister: “en gælds storm drager ind over Sverige og det er vores opgave at bygge beskyttende dæmninger”. Termen “gælds storm” fik stor medieopmærksomhed, og denne slags metaforer er siden blevet anvendt af Borg, når han taler om økonomiske anliggender. Gennem at jævnføre økonomien med storm eller uvej, så får vi indtrykket af at det er noget vi ikke har kontrol, og således er en “dårlig økonomi” ikke et resultat af vores egne handlinger. Dermed mener Eriksson at en sådan metafor ikke bare beskriver økonomiske anliggender, uden hvordan vi ser på virkeligheden (Ibid...:103).

2.2 Den konceptuelle metaforen

I vår analys utgår vi från den konceptuella metaforen, myntad av Lakoff & Johnson, som innebär att man inte enbart ser metaforen som ett medvetet och beskyttande stilval i språket, utan snarare inbyggt i vårt språk och hur vi uppfattar vår omvärld. Detta exemplifierar de genom den konceptuella metaforen ARGUMENT IS WAR. De menar att när vi använder ett metafor kring ett koncept, så dikterar det inte enbart hur vi tänker om konceptet, utan även hur vi handlar. Ifall vi ser debatt som krig, så säger vi inte bara att vi har “vunnit” eller “förlorat” en debatt, vi agerar som om denna debatten vore ett krig och använder alla verktyg till vårt förfogande för att vinna det, snarare än att försöka nå konsensus. (Lakoff & Johnson 2003: 3-5).

Vidare menar de att detta bildar en struktur i hur vi tänker kring ett koncept, vilket de kallar strukturella metaforer (vilket de ser som en separat kategori av metafor i sin första utgåva, men som i den andra utgåvan reviderades i slutordet, där de menar att detta går att finna i alla metaforer). Om vi då går efter ovan exempel, så dikteras vår syn på exempelvis argumentation eller debatt inte enbart debatt i sig, utan även närliggande ämnen inom detta koncept. Om man tänker att man “vunnit” en debatt, kanske man vidareutvecklar att man lyckades med detta genom att “skjuta ner” motståndarens argument och totalt “krossade”

deras försvar. Ett problem som då uppstår med denna systematisering av ett visst koncept, är att de belyser vissa delar av det, men döljer andra. Om vi ser en debatt som krig, så fokuserar vi på vikten av att ha vassa argument så att man kan “vinna” debatten och således övertyga sina åhörare, men vi går miste om aspekten av debatt som ett sätt att förmedla kunskap och försöka nå konsensus i en fråga genom att höra argument från båda sidor. (ibid.:10)

2.3 Den traditionella metaforen

Denna teori står i kontrast mot den mer traditionella synen på metaforen vilket i grunden kommer från Aristoteles. Han skiljer på ett vanligt och besmyckande språk, där metafor tillhör det sistnämnda. Metaforen används för att försköna språket, och man gör det genom att överföra en betydelse från en domän till en annan. Den första domänen är sakledet, det som tillhör det “normala språket” som är den sak vi vill prata om i termer av en annan. Detta gör vi genom bildledet, som alltså är hur vi väljer att beskriva och måla upp den originalbetydelse vi vill få lyssnaren att nå. Enligt denna definition är det skillnad på metafor och liknelse. I en liknelse markeras jämförelsen mellan sak- och bildledet med ett bindande ord, men denna sammanbindning saknas i metaforen. “Petter är som en björn” är en liknelse, medan “Petter är en björn” är en metafor. (Eriksson 2014: 103-106)

Vidare finns två typer av metaforer vi behöver redogöra för, som finns i både den traditionella och kognitiva definitionen av metaforer: döda och levande metaforer. Döda, eller stelnade metaforer, är vardagliga ord som ursprungligen använts som levande metaforer för att beskriva något, men genom vardagligt bruk blivit så vedertaget att man inte längre ser det som en metafor. Ett exempel är “datormus”, eller “stolsrygg” (Lindqvist Grinde 2008: 259). Eftersom vi inte är intresserade av hur metaforer används rent stilistiskt, utan snarare hur de kan användas för att förstå en talares bakomliggande uppfattning kring ett koncept, så kommer vi att inkludera båda typer av metaforer i vår analys. För att avgöra vad som är en metafor så utgår vi ifrån ovan traditionella definition, varefter vi kommer att samla ihop detta material för att kunna urskönja de övergripande teman som bildas.

2.4 Metaforen i politik

Hur används metaforen inom den politiska sfären? Lakoff & Johnson menar att metaforer har en nyckelroll i konstruktionen av en politisk verklighet. Många av dessa metaforer har genom våra kulturer utvecklats över tid, men de blir också påtvingade oss av personer i maktpositioner inom exempelvis politik, religion och media. Dessa personer får därmed i viss mån definiera vad vi ser som sant eller inte (2003:159-160). I *Political metaphors* bygger

Musolff vidare på den konceptuella metaforen och teorin i *Metaphors we live by*, men med ett mer kritiskt perspektiv, och med utgångspunkt även i kritisk diskursanalys. Utifrån dessa metoder utreder Musolff frågan kring vilken kommunikativ funktion metaforen fyller i den politiska diskursen. Han menar att metaforer, särskilt när de används inom politik, inte bara är till för att beteckna specifika målbegrepp, utan att de har alltid ett "pragmatiskt mervärde". Det kan exempelvis vara att de används för att vara känslomässigt tilltalande och övertygande, eller för att försäkra allmänheten om att ett upplevt hot eller problem passar in i ett välkänt mönster, och därmed kan lösas med etablerade strategier (Musolff 2016: 4). Metaforer är av intresse även i kritisk diskursanalys, eftersom de är ideologiskt bundna. Genom metaforer kan vi förstå bakomliggande ideologiska såväl som konceptuella strukturer, och därmed synliggöra metaforens ideologiska partiskhet samt manipulativa effekt (Ibid...3). Et eksempel på det en kritisk diskursanalyse af et metaforisk koncept er IMMIGRANTS AS PARASITES fra *Political Metaphors*. Det her tema skal forstås ud fra en historisk kontekst, og blev især brugt af Nazisterne, som ofte brugte betegnelsen *jews as parasites*, siden da har konceptet udviklet sig i den politiske debat. Den korte definition er kildedomænet at parasitter er noget smitbærende, sygdom, infektion, der rammer vores krop og vi skal nedkæmpe og mål domænet bliver da at immigranter, skal nedkæmpes/holdes på afstand. Så hvad er resultatet af dette koncept? at immigranter bliver stigmatiseret, hvilket skaber en dehumanisering proces, som kan føre til politisk lovgivning (Musolff 2016: 80-81).

3. Metod

3.1 Kvalitativ textuell analys

Eftersom vårt syfte är att analysera metaforerna i en politisk debatt för att förstå vilka bakomliggande ideologiska värderingar och tankesätt som kommer till uttryck, kommer vi att utgå från en kvalitativ textanalys med fokus på metaforanalys. Genom att studera texter får vi större förståelse för oss själva och hur samhället ser ut (Moberg & Ledin 2010:153).

3.2 Metaforisk analys

Vi kommer att utföra metaforanalysen med hjälp av mapping-strukturen som Lakoff & Johnson beskriver i *Metaphors we live by*. Enligt denna så innefattar alla metaforer följande struktur: den har en måldomän vilket är den faktiska sak man vill beskriva, och sedan en källdomän vilket är det sätt man väljer att beskriva måldomänen på (Lakoff & Johnson 2003:173). Eftersom måldomänen för debatten i stort, och för de metaforer vi vill fokusera på

är flyktingar, så kommer vi till största del att fokusera källdomänen som används i analysen. Utifrån de metaforer vi sedan anser relevanta att analysera kommer vi att jämföra de källdomäner som används.

3.3 Avgränsning

Vårt analysobjekt är den enda debatten: “Sverige vs Danmark: hur bör vi tackla flyktingkrisen?” som ägde rum d. 18 september 2015, och som är en fusion mellan Public Service kanalerna SVT og DR. Debatten avhandlar den “flyktingkris” som uppstod 2015. Vi tar alltså endast utgångspunkt i en debatt. Debatten hade 426 000 tittare i Sverige, trots att den sändes ganska sent kl 22 på kvällen (Grönkvist SVT). Clement Kjærsgård (DR) och Kristina Hedberg (SVT) berättar inledningsvis att debattens syfte är att reda ut vilket av länderna som har den bästa lösningen på “flyktingkrisen”. Deltagarna i debatten utgörs av politiker, debattörer såväl som journalister från bägge länder. Det påpekas att debattens deltagare inte nödvändigtvis representerar hela det politiska spektrat, men formatet i debatten är tydlig då produktionen valt att ställa upp debattörer från mer eller mindre motsatta politiska läger emot varandra, t.ex. då Jonas Sjöstedt debatterade mot Martin Henriksen (se tabell 1 nedan). Vi har transkriberat samtliga metaforer som använts i debatten utifrån den definition vi framför under teoridelen. Därefter har vi gjort ett urval och sedan sorterat dessa metaforer utifrån de teman de bildar. Även om vi utgår ifrån konceptuell metafor-teori så är dessa teman inte synonyma med en s.k konceptuell metafor. Vi använder samma mapping-modell som analysmetod för dessa metaforer, men eftersom vi analyserar en enskild debatt utgår vi ifrån de teman som bildas i debatten snarare än att peka på dem som konceptuella, eftersom detta är mer strukturellt och samhälleligt övergripande fenomen.

Dessa teman menar vi uppstår då källdomänen i metaforen som används för att beskriva måldomänen är av samma karaktär som en annan. Ett exempel är likheten i källdomäner i Jonas Sjöstedts metafor “Vad sker i en situation när pappan kommer med barnet till er dörr och knackar på?”, samt Naser Khaders metafor “Vi ska ta emot de som knackar på dörren och vi ska behandla de ordentligt”. De använder båda en “dörr” som källdomän för att beskriva en landsgräns.

Danmark	Sverige
Inger Støjberg Udlændinge- & Integrationsminister, Venstre	Kristina Persson Minister for Nordisk Samarbejde, Socialdemokraterna

Martin Henriksen Udlændingeordfører, Dansk Folkeparti	Jonas Sjöstedt Partiledare för Vänsterpartiet
Thomas Gyldal Borgmester i Herlev kommune, Socialdemokratiet	Fredrik Malm Medlem i Folkpartiet
Mikael Jalving Debattør, foredragsholder	Henrik Arnstadt Journalist, historiker och författare
Poul Madsen Chefredaktør, Ekstra bladet	Per Svensson Journalist, Sydsvenskan Dagbladet
Nasar Khader Udlændinge og integrationsordfører, Det Konservative Folkeparti	Boel Godner Medlem av kommunalrådet och Socialdemokraterna
Uffe Elbæk Formand for Alternativet	Paula Bieler Medlem i Sverigedemokraterna

Tabell 1. Här visas debattörerna från de båda länderna, deras partitillhörighet eller yrke, samt vem de mötte i debatten

4. Analys

Nedan följer vår analys av två centrala teman under debatten “Sverige vs Danmark: hur bör vi tackla flyktingkrisen?”, efterföljt av en koppling till politiska metaforer. För alla citat innehållande metaforer i debatten, se i bilaga 1.

4.1 Nationsgränser är en dörr

Jonas Sjöstedt	Vad sker i en situation när pappan kommer med barnet till er dörr och knackar på.	15:58
Thomas Gyldal	“om vi naivt åbner armenene og siger at alt kan løse sig, så får vi et problem om 10,20,30 år i visse kommuner”	20:15
Jonas Sjöstedt	Den som står framför dörren måste man vara beredd att ta emot, om den har asylskäl.	32:08
Nasar Khader	“Vi ska tage imod dem der kommer og banker på døren og vi skal behandle dem ordentligt. Men når man åbner dørene så oplever jeg det som symptombehandling, som aflad, i forhold til det som sker i Syrien.”	45:50

Paula Bieler	Människor ska inte behöva förflytta sig långa sträckor, för att nå någonstans där man till slut öppnar dörrarna.	51:15
--------------	--	-------

Tabell 2. Här visas de citat som går att koppla till temat 'nationsgränser är en dörr'

Ett vanligt förekommande tema som metaforer i debatten anspelade på var *nationsgränser som dörr*. I dessa metaforer blir måldomänen ett lands gräns, och alla invecklade regler kring hur man som flykting får tillträde till landet. Denna måldomän beskrivs utifrån källdomänen dörr, vilket alla ovan metaforer har gemensamt, men dessa dörrar beskrivs på olika vis.

Jonas Sjöstedt, dåvarande partiledare i vänsterpartiet, använder vid två tillfällen metaforer som anspelar på detta tema. Första gången säger han "Vad sker i en situation när pappan kommer med sitt barn till er dörr och knackar på?"(16:04). Här talar Sjöstedt inte enbart om en dörren i sin funktion att öppna och stänga, utan förtydligar att det är "er" dörr som det handlar om. Det är oklart ifall hans syfte är att tilltala enbart sina motdebattörer med "er", eller ifall det även är riktat mot tittarna. Oavsett så får det en mer personlig effekt med tillägget av ett personligt pronomen än om han hade formulerat det som "kommer till dörren och knackar på", eftersom man som åhörare kan komma att tänka på dörren till sitt hem, snarare än en vanlig dörr. Utöver tillägget av "er" så nämner han pappan med sitt barn. Med detta så målar Sjöstedt upp en känslomässigt laddad bild. När han talar om en pappa med sitt barn, så tänker man inte bara på människor, utan på deras roller specifikt som förälder och barn. Även om man talar om en fiktionell eller okänd person, kan man genom att nämna personens familjeroll belysa att denna person oavsett sina egenskaper som människa, har eller är en förälder, och bandet mellan förälder och barn har en kärleksfylld konnotation.

Nasar Khader säger, översatt till svenska "Vi ska ta emot dem som knackar på dörren och behandla dem ordentligt". Precis som hos Sjöstedts metaforer så blir här källdomänen människor som står vid dörren och knackar på. Skillnaden är här avsaknad av det personliga pronomenet, samt specificering kring vilka människorna är (som t.ex. "pappan" i Sjöstedts metafor) utan de beskrivs kort med "dem". Därmed bildas inte samma personliga effekt i denna metafor som i Sjöstedts, eftersom det inte finns något man anknyta eller relatera till sitt egna liv. Det kan vara att Khader medvetet utelämnar dessa delar och håller metaforen kort, för att istället betona och ge mer kraft åt den andra metaforen inom temat han använder, som kommer precis efter. Den lyder "Men när man öppnar dörrarna så upplever jag det som symptombehandling, i förhållande till det som sker i Syrien". Som vi kan konkludera utifrån Khaders första metafor så har han inte fokus på den enskilda individen som står vid dörren, och med denna metafor tar han det vidare genom att jämföra "öppna dörrar" med

“symptombehandling”. Han visar alltså klart och tydligt att vi inte bör fokusera på de flyktingar som vi nu har vid gränsen till Sverige och Danmark, utan att vi bör rikta vår uppmärksamhet mot de som är kvar i Syrien. Detta argumenterar han för ett flertal gånger i debatten utöver dessa metaforer, b.l.a. när han säger att endast Syriens elit når våra länder, samt metaforen “de bor i jordhålor” (46:16). Khaders andra metafor kan vi även se som två separata metaforer, eftersom den innehåller två olika källdomäner: symptombehandling samt öppna dörrar. Symptombehandling kan ses som en död metafor eftersom det är ett välanvänt begrepp, men likväl skapar det i denna kontexten en tydlig bild av hur Khader anser flyktingmottagande är en temporär och otillräcklig lösning, och antyder att den “riktiga sjukdomen” ligger i de konfliktområden där flyktingar kommer ifrån, specifikt Syrien i detta fall.

Paula Bieler säger “människor ska inte behöva förflytta sig långa sträckor för att till slut komma någonstans där man öppnar dörrarna”. Denna metafor använder hon i samband med att hon talar om asylrätt och “första-landsprincipen”, d.v.s att flyktingar bör söka asyl till det första land i Europa de kommer till, istället för att “förflytta sig långa sträckor”. Här ligger inte samma betoning på funktionen av en landsgräns som en öppen eller stängd dörr, utan snarare på det faktum att man inte ska behöva resa långt för att nå denna “dörr” eller gräns. När hon sedan säger “där man till slut öppnar dörrarna” så framställs en flyktings resa som en lång och utdragen process, där man “till slut” möts av öppna dörrar. Hon betonar det onödvida i en flyktings långa resa, vilket indirekt liknar Khaders resonemang om att vi istället bör titta på närområdena (45:50).

Den danske socialdemokraten Thomas Gylldal anspelar också indirekt på våra landsgränser som en dörr, men med en annorlunda källdomän. Översatt till svenska säger han “Om vi naivt öppnar armarna, så får vi problem i vissa kommuner om 10,20,30 år”. Öppna armar liknar dörrrens funktion i det att man kan släppa in någon, eller stänga någon ute. Det som däremot skiljer detta uttryck från dörrmetaforen, är att öppna armar konnoterar mer av ett välkomnande och omfamnande än vad en öppen dörr gör.

4.2 Tema NATURKRAFT

Inger Støjberg	“på sigt ser jeg vi har et problem med at følge med, hvis vi bliver ved med at se så stor en tilstrømning, som vi ser nu.”	05:30
----------------	--	-------

Inger Støjberg	“Debatten er helt afgørende for at vi får mindsket tilstrømningen til EU”	09:58
Thomas Gyldal	“på 80- og 90-talet så vi en stor flygtningestrøm”	18:51
Henrik Arnstedt	“Det kommer en liten, liten rännil av flyktingar till Europa”	29:32
Paula Bieler	“Ska vara möjligt att bli en del av Danmark om man tar sig dit på rätt vägar, då växer man verkligen in i landet.”	54:00
Uffe Elbæk	“regionen kan ikke tage hånd om de flygtningestrømme som kommer nu.”	53:15
Uffe Elbæk	“En flygtningestrøm som rammer Europa”	59:02

Tabel 3. Her vises de citatter som kan kobles til ‘naturkraft’.

Metaforen “tilstrømning” bliver brugt flere gange af debattører i forskellige sammenhænge. Den kan klassificeres som en død metafor, fordi det er et ordsprog eller en cliché i sproget, som vi ikke umiddelbart danner noget billedsprog udefra. Samtidig får den faktisk en universel rolle i at beskrive flygtninge på vej til Europa og giver derfor det indtryk at debattørerne ser flygtninge som en naturkraft. Om det er en objektivering af mennesker, er et relevant argument, fordi vi ser at visse politikere menneskeliggøre flygtninge på sin vis, eksempelvis så vi i det forrige eksempel at “nationens grænser er en dør” og flygtninge er nogle der banker på (ligesom ved vores egen hoveddør). Det er derfor interessant at se hvilken rolle metaforen, “flygtningestrøm” spiller og især den kontekst ordet bliver brugt i, snarere end bare ordet i sig selv.

Vi ser det først og fremmest hos daværende udlændinge & integrationsminister fra partiet Venstre, Inger Støjberg, som især stiller spørgsmål ved Danmarks mulighed for at håndtere de flygtninge der kommer og at hun er bange for at vi mister vores grundværdier. Et eksempel på hendes brug af metaforen er: “på sigt ser jeg vi har et problem med at følge med, hvis vi bliver ved med at se så stor en tilstrømning, som vi ser nu.”(05:30). Kilde-domænet her bliver at flygtningene bliver sidestillet med en tilstrømning, ex. ligesom vand der strømmer ned gennem et hul i taget og derfor bliver noget vi ikke kan kontrollere og må stoppe. Derfor får vi at mål-domænet blandt andet kan have den betydning at Støjberg ikke mener vi har kapacitet til at håndtere det antal der kommer. Eksempelvis ligesom det sås med de Syriske flygtninge på de danske motorveje, hvilket myndighederne ikke var

forberedte på. I en større skala kan det hun mener også referere til integrations udfordringerne og presset på økonomien. Vi kan også fortolke det som, at hun ikke mener at det er vores ansvar, som enkelt stat, og det er af den grund hun henviser til at man skal hjælpe i nørømråderne i stedet. I hendes måde at italesætte udfordringen på, får ordene “problem” og “håndtere” en stærk betydning i at opbygge “tilstrømning,” fordi de bygger op til en udfordring og noget der kræver handling, Hvis vi isolerer ordet tilstrømning igen, og forsøger at pålægge ordet vores tematisering, så får vi at tilstrømning, kommer til at passe under temaet, naturkraft, fordi ordet kan defineres som “en væske, eller en masses glidende bevægelse hen imod et sted”(Den Danske Ordbog), eksempelvis hvis det regner ned gennem et tag, strømmer ind med vand, på grund af en oversvømmelse eller mere ekstremt en lava, der flyder ind over en by.

Et lignende eksempel ses fra politikerens Uffe Elbæk, som er formand for partiet Alternativet. Han mener at vi er nødt til at se udfordringerne i øjnene ved blandt andet at hjælpe mere i nørømråderne, men han komplimenterer samtidig den svenske model, ved især at rose landets ansvarsfølelse og fokus på at løfte ansvaret samlet i Europa. Eksemplet på metaforen er “flygtningestrøm som rammer Europa(59:02).” Så har vi at kilde-domænet er at flygtninge bliver en form for kraft der rammer vores lande. Mål-domænet bliver da at hvis flygtninge bliver en kraft der rammer os, kan det forstås negativt, fordi noget der rammer os typisk påvirker os dårligt. ex. metaforen “som ramt af et lyn”(sproget.dk). Ligesom i det forrige eksempel hvor “strømmen” bliver en udfordring ser vi her at det er noget der rammer os, som vi skal prøve at undgå og beskytte os imod. Dette kan igen give os konnotationer til et naturfænomen, eksempelvis som vi ser en orkan eller en stor regnskylle ramme vores lande. I Elbæks tilfælde betyder det blandt andet at flygtningene skal fordeles mere ligeligt og vi skal hjælpe i nørømråderne, for på den måde er vi i sikkerhed.

Det tredje eksempel er interessant, fordi det også er et eksempel på hvordan en metafor kan relateres til en naturkraft. Eksemplet er fremført af den svenske politiker Paula Bieler fra partiet Sverigedemokraterna og lyder således: “ska vara möjligt att bli en del av de Danmark om man tar sig dit på rätt vägar, då växer man verkligen in i landet(54:00).” Det umiddelbare kilde-domæne er at hvis man følger de rigtige “veje”, så er det muligt at blive integreret i Danmark. Vi får da at mål-domænet faktisk er ret komplekst, fordi man først er nødt til at forstå metaforens kontekst. På dette tidspunkt i *Debatten* diskuterer Beiler, at den måde Sverige håndterer flygtningekrisen på nu ikke er holdbar i længden, fordi som hun gentagne gange siger “hvordan hjælper vi flygtningene bedst?” og dermed kommer med

forslaget at Sverige skal hjælpe mere i nærområderne, samt at flere flygtninge skal blive i eksempelvis Danmark, eller det første land som de registrerer sig i, i stedet for at tage videre til Sverige. Hvis vi vender os mod mål-domænet, så får vi at hvis flygtninge følger det pågældende lands love og påtager sig ansvar ved at lade sig integrere på bedst mulige sæt, vil det lykkes dem at blive assimileret i det danske samfund. Men hun mener altså at det vil kræve meget mere af både forventninger til flygtningene selv, samt at landene er bedre til at håndtere reglerne. Hvis vi zoomer lidt nærmere ind på selve metaforen, så har vi “vokser ind”, som er et interessant ordvalg, fordi det igen giver konnotationer til en naturkraft, når man tænker på referencerne kan det eksempelvis være et en busks rødder vokser ind over et hus og omslutter sig og faktisk bliver en integreret del af husets overflade, altså naturaliseret. Eller når noget vokser sammen, ex. “vokse tæt op af hinanden, og vokse sammen”(Den Danske Ordbog), og starter en symbiose. Det er altså muligt at vokse sammen, men det tager tid.

En slags modsats ser vi fra en af de svenske debattører Henrik Arnstedt, som især stiller sig kritisk overfor den måde flygtninge bliver omtalt på, eksempelvis som “flygtningestrømme” og han går faktisk så langt som at kalde debatten for racistisk og sammenligner med jødernes flugt under Anden Verdenskrig(27:55). Hvis vi kigger på hans metafor: “der kommer en liten, liten rännil av flyktingar til Europa”(29:32), så er det interessant at sammenligne med de to første eksempler fordi metaforen her bruger de samme natur-referencer, men stiller sig politisk modsat. Hvis vi lige dykker ned i metaforen, så har vi at kilde-domænet bliver at der kun kommer en lille andel flygtninge til Europa, altså en “rännil”(etc. mange bliver i Tyrkiet, eller flygter til muslimske nabolande). Dette gør at vi får mål-domænet at det ikke burde blive et problem at håndtere det antal flygtninge, der kommer, fordi det er så lidt, og de i forvejen bliver fordelt mellem de europæiske lande. Konteksten bliver vigtig her, fordi Arnstedt, som det før blev nævnt, refererer til historien og jøderne på flugt efter Anden Verdenskrig, hvor især Sverige bidrog med stor hjælp. Hvis vi kigger lidt på ordvalget “rännil” som jo betyder en “lille å” i naturen, så giver det en masse kontraster til den forrige metafor med ordvalget “rammer” som er en meget større skala, hvilket er enormt interessant for forståelsen af konteksten. Især når en lille å, er noget de fleste mennesker kan fremkalde et billede af, som noget ganske ufarligt og som lever i “naturlig” symbiose med resten af naturen, som her kan forstås som det eksisterende samfunds befolkning. Rännil er noget de fleste forbinder med naturen, men også noget skrøbeligt, der hurtig kan forsvinde, derfor skal vi beskytte og værne om det.

4.3 Politiske metaforer

Nu har vi forsøgt at kortlægge metaforerne for at se deres ligheder og vi ender ud med det indtryk at metaforerne skaber et billede af at debattørerne ser flygtningene som en "naturkraft," hvilket kan jævnføres med artiklen "*No sympathy for the bully*(2019)", hvor et af temaerne er A CLIMATE OF FEAR med blandt andet metaforen: "have hit our immigrants and religious communities like a cold front, striking a chilling fear in the hearts of millions(No sympathy for the bully 2018.:14). Det her tema er altså relaterbart til de nævnte metaforer i *Debatten*, fordi de også omhandler emnet "naturen," som bliver et stærkt figurativt sprog, fordi også her ses naturen som noget farligt der rammer, eksempelvis med "hit" eller "cold front," hvilket kan jævnføres med de nævnte eksempler. Vi får altså at de nævnte metaforer, har det tilfælles at de giver referencer til en naturkraft og dermed er et udtryk for de respektive debattørers umiddelbare synssæt og referenceværk for flygtningene. Temaet naturkraft er altså et udtryk for et naturfænomen, der påvirker vores samfund i høj eller lav grad, eksempelvis at sammenligne med en orkan der rammer Danmark og Sverige, eller en lille regnskylle der kommer ind over vores lande, og derfor ikke har en særlig stor betydning.

Set udefra en politisk diskursiv vinkel og sammenlignet med det tidligere nævnte koncept IMMIGRANTS AS PARASITES(Musolff 2016: 80-81), så ser vi at den diskurs som NATURKRAFT kan tages udefra blandt andet. en historisk kontekst, hvor naturen i Skandinavien har haft meget indflydelse på vores samfund, kultur og økonomi. Vi kan faktisk sige at mange ser vores natur som noget af det vi skal passe allermest på, samt være forsigtige overfor. Derfor er lige netop naturkraft metaforerne, et interessant valg, da det giver et så stærkt billede af noget vi er bange for rammer os. Konceptet lægger helt klart op til at der er store uenigheder om hvordan krisen skal håndteres og løses. Forskellige bud er hjælpe i nærområderne, bedre fordeling, lukke grænserne og mange flere og på den måde kommer det til at blive en kamp om hvem der kan skabe det stærkeste billede over for modtageren. Det er altså uundgåeligt ikke at se metaforbruget, som udtryk for en politisk diskurs, her en der stiller sig kritisk over for flygtninge. Især Venstres Inger Støjberg og debattøren Mikael Jalving udtrykker deres holdning over for flygtninge og er ikke bange for at anvende tydelig billedsprog. Det er også det som vi tidligere har været inde på med Jalving vs. Arnstedt, hvor det bliver en meget ophedet debat og parterne ikke er bange for at udtrykke deres holdning. Så når Arnstedt refererer til "racisme" og Jalving den "muslimske diaspora", så kan vi altså få et praj om deres bagvedliggende politiske ideologier. Som nævnt i teoridelen af Musolff, er det også derfor vi ser at visse koncepter blive koblet til bestemte ideologier, ex. at Sjøstedts

parti, bliver meget humanitære, følelsesmæssige, bundet i deres metaforbrug, sammenlignet med Støjbergs måske mere konservative, økonomiske syn på dem. Det er også det der især bliver argumenteret i Musolff er at visse koncepter/politiske diskurser bliver udviklet og tilpasset over tid og på den måde bliver mere naturaliseret, ex. nations grænser som vores egen hoveddør, kan være et udtryk for at Sveriges historiske involvering i humanitært arbejde, ex. med Jøderne under 2. verdenskrig og deres neutrale holdning i diverse krige og på den måde bliver metaforbrugen en styrke, der bygger videre på denne fortælling.

5. Slutsats

Udefra vores analyse er vi kommet frem til at størstedelen af metaforerne i vores studieobjekt, debatten om flygtninge krisen 2015, kan samles i de to koncepter, "Nations Grænser som en dør" og "Naturkraft". Vi valgte at følge Lakoff & Johnsons teori for at samle metaforerne i koncepter, eller temaer, for at danne os et overblik. På den måde kunne vi udlede at metaforerne er et udtryk for en politisk diskurs påvirket af blandt andet historiske, økonomiske, kulturelle og samfundsmæssige faktorer i de respektive lande. Det der kommer til udtryk i metaforerne er blandt andet "presset", "tilstrømning" og "liten rännil" og på den anden side "tager mod med vores hjerte" "vores egen hoveddør" og "om vi naivt nu åbner armene". Disse metaforer repræsenterer forskellige politiske ideologier og diskurser, på tværs af landegrænser, uanfægtet af parti eller land. Metaforen kan altså have en indflydelse på modtagerens politiske beslutningsproces, fordi den taler til forskellige verdener (synspunkter, værdier, kultur). Ved hjælp af den tidligere forskning, samt Musolff kunne vi danne os et overblik over koncepter i andre kontekster, ex. amerikanske valg, og andre metafor koncepter, der også omhandler immigranter, og på den måde kunne vi samle os empiri, til at give os en forståelse i kortlægning af vores valgte studieobjekt. Det vi er kommet frem til gennem denne analyse er altså at metaforer kan spille en større rolle end forventet i en politisk debat og at vi gennem MKV kan få en større forståelse af politisk kommunikation, gennem en metodisk tilgang, og dette felt kan give os et indblik i hvordan politiske budskaber bliver formidlet. Udefra et MKV perspektiv kan vi altså analysere det politiske landskab, udefra tekniske, kommunikative kontekster, som en debat, tale, artikel eller reklame, hvilket er en god indgangsvinkel, når vi ønsker at analysere komplicerede politiske processer. Analysen er altså udtryk for et eksempel på hvilken rolle metaforer kan spille i en bestemt kontekst og altså ikke generaliserende. Vi kan derfor bruge denne analyse til at klæde os på i

en forståelse af metaforer i politisk kommunikation, og et yderst komplekst lingvistisk brug, som en debat mange gange er.

6. Diskussion

Forskningsfeltet indenfor metaforanalyse er forholdsvis nyt, men måske mere relevant end nogensinde før grundet den måde politikere kommunikerer gennem sociale medier, live-debatter og i mindre time slots. Eksempelvis som vi ser det med debatterne op til USA's præsidentvalg, hvor ord bliver det stærkeste våben. Metaforanalyse, inden for forskningsfeltet er isoleret set stadig ret lille i antal, men indgår ofte som del af en større diskurs- eller retorisk analyse, hvor metaforer ofte tages for givet, som integreret i vores sprog, uden at have en større betydning. At lave en metaforisk analyse, uden at inddrage den kritiske diskursanalyse, kan give et mindre dækkende billede, da det er svært at skille politikken fra metaforen(lingvistikken) rent isoleret og derfor kan man sige at relevansen opstår, når man begynder at analysere metaforen udefra politisk kommunikation, hvilket er et stort område indenfor MKV. Især Lakoff & Johnson, har gjort det lettere for os at forstå metaforens vigtighed i en verden af stadig øget politisk polarisering(ex. i USA).

Især teorien er interessant indenfor metaforanalysen, den konceptuelle metafor, den traditionelle metafor og metaforen i politik, fordi det giver os et billede af hvor stærk en kraft metaforen kan spille, specielt hvis man kigger på en amerikansk kontekst, som vi ser det med studiet *No sympathy for the bully*(Atkins, 2019), hvor et stadig mere polariseret politisk landskab udvikler sig. Vi ser altså en udvikling fra Aristoteles definition, hvor metaforen var noget be smykkende, til Lakoff & Johnsons konceptuelle metaforer og sidst til Musolffs metaforer som noget der er med til at italesætte politiske diskurser. Metaforer har enormt mange definitioner, så det var nødvendigt at tage udgangspunkt i én(Lakoff & johnsons), for enkeltheds skyld, men det kommer formentlig vis nok også an på hvordan man vil bruge metaforene i sin analyse. Eksempelvis den helt enkle definition med en metafor som et billedsprog, fungerer måske bedre i en narrativ analyse af en fortælling. Derfor har det været nødvendig for os at gøre disse distinktioner mellem metafor definitioner, ligesom døde og levende metaforer, som nok er manges udgangspunkt i forståelsen af metafor, men denne forståelse er dog mere stilistik, hvor denne analyse, er mere kontekstuel/diskursiv. Men det er helt klart nødvendig, at være opmærksomme på de døde metaforer, fordi de bliver en del af vores sprog, uden vi tænker på det, hvilket kan have konsekvenser i, italesættelsen af

eksempelvis flygtninge. Derfor bør man være opmærksomme på metaforer og deres virkning, hvilket gør at teorien er så enorm vigtig.

Metodisk set kan man gøre mange fremgangsmåder i en metaforanalyse, vi valgte som sagt, en kvalitativ tekstanalyse. En anden fremgangsmåde, man kunne gøre er en kvantitativ indholdsanalyse, som kunne være en god måde at supplere med et undersøgelse af hvordan metaforbruget og debatten påvirker seerne. Det kunne eksempelvis gennemføres ved hjælp af et netnografisk studie, fordi debatten muliggøre diskussioner på facebook, hvor man her ville have kunnet undersøgt hashtags og hyppighed af bestemte holdninger. På den måde kunne man tegne et bredere billede af effekten af metaforen og vise det mere visuelt. Som vi diskuterede det i vores metodeafsnit er vi begrænset på repræsentativitet, herunder materiale. Da vores studieobjekt kun er et eksempel på hvordan politiske diskurser kan komme til udtryk, og de derfor ikke viser alle politiske ståsteder for de repræsentative nationer. Som sagt er den politiske del ikke hovedfokuset i den her opgave, men det er helt klart umuligt at adskille metaforen(lingvistikken) fra den politiske diskurs, men udefra en MKV-synsvinkel, kan den være relevant i et fremtidigt studie. Hvis vi kigger på vores materiale, som primært består af tv-debatten, kan man sige at det er et godt "setup" for en analyse, fordi det er meget håndterbart. Hvad man ellers kunne have gjort var at sammenholde mere materiale på emnet, eksempelvis artikler og andre debatter. Derfor kunne man blandt andet inddrage andet materiale, det vil sige andre politiske debatter, taler og artikler og sammenligne dem ved hjælp af en diskursanalyse eller retorisk analyse. Man kunne også have fokuseret på den mere tekniske del af tv-debatten, eksempelvis ved at inddrage Lyndon B Thompsons teori om interaktionsformer og hvordan den politiske debat har udviklet sig gennem tiden med eksemplet fra amerikanske præsidentvalg debatter mellem Nixon og Kennedy og hvordan debatterne var med til at ændre amerikansk politik og politikeres måde at fremstille dem selv med et skifte fra content til form(Thompson, 2001).

Analysen har helt klart vakt vores interesse for hvordan forskellige kulturer repræsenterer deres holdninger, samt hvordan tv-debatten som format spiller en stadig større rolle i vores politiske beslutningsproces og vi håber derfor at kunne arbejde videre med andet politisk kommunikation for fremtiden. Som studieobjekt kan man sige at tv-debatten om flygtningekrisen i 2015, kan være svær at gribe an. Derfor kan en metaforanalyse være et god indgangsvinkel til at forstå det som ligger med ordene og hvilke tanker, som ligger til grunde for den politiske diskurs. Noget som en diskursanalyse ikke nødvendigvis kan, fordi den kun fokuserer på det rent politiske, i modsætning til det mere kognitive og kulturelle. Med et studie som dette, kan vi måske begynde at lægge mere fokus på metaforens magt og at det

kan fortælle os endnu mere om hvordan mennesker ser på verden og hvordan kulturer kan påvirke dette verdenssyn. Kulturelt ville det være ærgerligt at være foruden metaforene, fordi de også er med til at skabe identitet og sammenhold med deres små koder i sproget, som vi formentligvis tager for givet.

Hvad man kunne arbejde videre med eller ellers have valgt som analyseobjekt, kunne eksempelvis være metaforbruget i forbindelse med Covid-19 og forskellige landes kommunikationsstrategier, eksempelvis Danmarks og Sveriges forskellige fremgangsmåder (Videnskab.dk, 2021), hvor vi har set pressemeddelelser, som et vigtigt værktøj for politikere til at kommunikere deres strategier. Man kunne yderligere have arbejdet med det igangværende krise, "boykot VM i Qatar 2022" (Informationen.dk, 2019), som er et andet bud på meget forskellige diskurser og kulturelle forskelle, der bliver til både storpolitik og identitetspolitik, da både fodboldforbund, politikere, sponsorer og meget mere har blandet sig i debatten. Der er altså mange muligheder indenfor metaforanalyse og dens kobling til MKV.

6. Referenslista

Link til debatten:

Debatt Flyktingpolitiken Danmark vs Sverige. September 2015.

[debatten om flyktingkrisen 2015](#)

Litteratur:

Eriksson, Anders (2014). Metaforens makt: Politisk retorik och utanförskap. I Otto Fischer, Patrik Mehrens & Jon Viklund (red.) *Retorisk kritik. Teori och metod i retorisk analys*. Författarna & Retorikförlaget. ss. 103-119.

Lakoff, George & Johnson, Mark (2003). *Metaphors We Live By*. University Of Chicago Press: Chicago.

Ledin, Johanna & Moberg, Ulla. (2010). Textanalytisk metod. I Ekström, Mats & Larsson, Lars-Åke. (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. ss. 153-177.

Luginbühl, Martin (2007) *Conversational in political TV Debates: Forms and Function*. University Of Zurich.

Mammadov, Azad (2010) *Metaphors in the American and Russian political Discourse*. Syddansk Universitet.

Musolff, Andreas (2016). *Political Metaphors Analysis: Discourse and Scenarios*. Bloomsbury Academic: London.

Renberg, Bo (2007). *Retorisk Analys*. Studentlitteratur AB, Lund.

Scott Atkins, Ashley Mote, Kimberly Gonzalez, & Krystal Alexander (2019) *No sympathy for the bully*. Portland State University

Thompson, John B. (2001). *Medierne og Moderniteten*. Gyldendal: Danmark.

Internetkällor :

Borgert, Linnea (2015) Aftonbladet. *SVT Debatt snart ett minne blott (hentet 2021-05-15)*
<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/tv/a/9mx9bM/svt-debatt-snart-ett-minne-blott>

Dohrmann, Jan (2020). DR. *Nu vender Debatten og Clement tilbage på DR2 (hentet 2021-06-04)*

<https://www.dr.dk/om-dr/fakta-om-dr/programaendringer/programaendringer-paa-grund-af-corona/nu-vender-debatten-og>

Jakobsen, Siw Ellen (2021). Videnskab.dk. *Hvorfor valgte Sverige en mere dødelig corona-strategi end Danmark og Norge? (hentet d. 2021.06-07)*

<https://videnskab.dk/kultur-samfund/hvorfor-valgte-sverige-en-mere-doedelig-corona-strategi-end-danmark-og-norge%20>

Just, Rasmus (2014). *Afhandling*: Syddansk Universitet. *Politisk Journalistik i Danmark: Luft eller Indhold? (hentet 2021-06-07)*

https://www.sdu.dk/uddannelse/kandidat/cand.-d-.public/~/_media/23456E9EF5B34A53BEFDB5A2F4C63722.pdf

Ostrynski, Nathalie (2015). Berlingske. *Da Danmark blev overvældet, og flygtninge gik på motorvejen (hentet 2021-06-07)*

<https://www.berlingske.dk/samfund/da-danmark-blev-overvaeldet-og-flygtninge-gik-paa-motorvejen>

Secher, Mikkel (2015). TV2. *Svenskere efter tv-debat om flygtninge; Danmark vandt på knock-out.* (hentet 2021-06-07)

<https://nyheder.tv2.dk/samfund/2015-09-18-svenskere-efter-tv-debat-om-flygtninge-danmark-vandt-paa-knockout>

Sjöstedt, Jonas (2015). Vänsterpartiet. *Jonas Sjöstedt om asylrätt och flyktingmottagande.* (Hentet 2021- 04-20)

<https://www.vansterpartiet.se/jonas-sjostedt-om-asylratt-och-flyktingmottagande/>

Sindberg, Mathias (2019). Information.dk. *Accepterer vi VM i Qatar, accepterer vi hvad som helst, så længe det handler om fodbold.* (hentet d.21-06-07)

<https://www.information.dk/indland/leder/2019/06/accepterer-vm-qatar-accepterer-helst-saa-laeenge-handler-fodbold>

Migrant Integration Policy Index (2019). *MIPEX Score(Danmark).* (hentet 2021-05-10)

<https://www.mipex.eu/denmark>

Migrant Integration Policy Index (2019). *MIPEX Score(Sverige).* (hentet 2021-05-10)

<https://www.mipex.eu/sweden>

SVT Play. *Debatt.* (hentet 2021-05-15)

<https://www.svtplay.se/debatt>

7. Bilagor

Debattör	Metafor	Tid
Kristina Persson	“Vi är nummer ett , både Danmark och Sverige. Hela Norden är nummer ett i väldigt många avseenden. Jag tycker vi ska vara nummer ett även i det här avseendet (flyktingar)”.	5:45
Kristina Persson	“Ifall EU är en Ö med 500 invånare, så är det som att det kom en person till den ön. Det klarar vi enkelt, vi skulle kunna klara två personer”.	6:38

Jonas Sjöstedt	“Vi ser det som sker i vår omvärld, och vi reagerar med hjärta , också på det vi ser när människor är i en utsatt situation”.	12:31
Jonas Sjöstedt	“Vi tog emot ungrare som flydde från stalinismens övergrepp ”.	13:40
Jonas Sjöstedt	“(Till Henriksen) Du tror att det inte är möjligt att människor kan mötas. Tänk på bilden, på den danska polismannen som sitter på motorvägen, mitt emot den syriska flyktingflickan. Det är två människor som möts, det är det Danmark vi tycker om”.	
Jonas Sjöstedt	“Och opinionen har ju faktiskt svängt i en mer ansvarsfull riktning i Danmark”.	14:15
Jonas Sjöstedt	“Vad sker i en situation när pappan kommer med barnet till er dörr och knackar på”.	15:58
Jonas Sjöstedt	“Vi står inför samma utmaning i Europa, och då kan vi inte stå och kasta paj på varandra”.	22:55
Jonas Sjöstedt	“Den som står framför dörren måste man vara beredd att ta emot, om den har asylskäl”.	32:08
Jonas Sjöstedt	“Jag tycker att det gör något otäckt med vårt samhällsklimat”.	36:50
Jonas Sjöstedt	“När man släpper fram det här (rasism), när det här blir okej, då har det effekter i människors liv. De betalar priset ”.	37:20
Jonas Sjöstedt	“Då är det lätt att avhumanisera flyktingen. Det blir en massa som väller fram. Det blir inte en pappa , en mamma , en son , som det faktiskt är”.	37:22
Fredrik Malm	“Jag är framför allt rädd att vi kommer stå på varsin sida om sundet och skrika och gorma åt varandra”.	20:30
Fredrik Malm	“Vi måste inse att vi sitter i samma båt , samma situation”.	20:40
Fredrik Malm	“Vi måste också blicka längre fram”.	21:00
Fredrik Malm	“Hittills har ingen talat om nödvändigheten att vi öppnar upp vår arbetsmarknad för dessa människor”.	21:10
Fredrik Malm	“Vi måste öppna upp vår arbetsmarknad”.	24:20

Henrik Arnstad	“Europa lider av rasism. Rasismen har slagit sina klor i Europa”.	25:13
Henrik Arnstad	“I Sverige finns det fortfarande starka rasistiska krafter , men också starka demokratiska krafter”.	25:54
Henrik Arnstad	“I Sverige har vi ett levande debattklimat kring invandring och rasism, men i Danmark har det tystnat ”.	26:03
Henrik Arnstad	“Där är vi tillbaka till 1938 igen”.	27:50
Henrik Arnstad	“Vi pratar om judeimporten och judeinvasionen ”.	27:55
Henrik Arnstad	“Vi kan inte gå tillbaka till 1938, jag tycker det är mycket bättre att gå tillbaka till 1943 ”.	28:07
Henrik Arnstad	“Det är så man bygger upp rasism. Detta är rasismens byggstenar ”.	29:27
Henrik Arnstad	“Vi hade precis det här exemplet med en Ö med 500 invånare, och så kommer det en person till den här ön. Det kommer en liten, liten rännil av flyktingar till Europa”.	29:32
Henrik Arnstad	“Varför kan vi inte lägga några futtiga danska och svenska kronor på att hjälpa människor i nöd”.	29:52
Henrik Arnstad	“Att då sitta och peka finger mot utsatta minoriteter, som man gjorde 1938 eller 1915”.	38:47
Per Svensson	“Mer svenska flyktingvänliga tongångar i dansk press”.	41:20
Per Svensson	“Debatten är inte en person eller varelse som står och knackar på dörren och inte får komma in, utan debatten är ju det som får komma till uttryck”.	43:20
Per Svensson	“Det finns bland den borgerliga politiska opinionsbildare en slags längtan efter att lyfta in Sverigedemokraterna i den politiska värmen och använda dem som maktbas ”.	55:35
Per Svensson	“På samma sätt som venstre har använt danskt folkeparti som maktbas , men det har ju skadat venstre, det har urholkat venstres ideologiska kärna”.	55:40
Boel Godner	“Jag har väldigt svårt för att man ska sitta och räkna och säga att det är fullt , det finns inte i min värld ”.	47:25

Boel Godner	“Vi har låtit SD och danskt folkeparti beskriva verkligheten när det gäller migration och flyktingfrågor, och nu anstränger vi oss för att rätta till det”.	47:44
Boel Godner	“Efter den här perioden där man låtit dem beskriva verkligheten , så har Sveriges etablerade partier valt att distansera sig från ett parti som har rötter i nazismen, medan man i Danmark valt att närma sig Dansk folkeparti”.	56:50
Boel Godner	“Det är ingen naturlag att Sverigedemokraterna kommer att bli större”.	57:15
Paula Bieler	Människor ska inte behöva förflytta sig långa sträckor, för att nå någonstans där man till slut öppnar dörrarna ”.	51:15
Paula Bieler	“Det vi sysslar med i våra länder, det vi sysslar med i Europa brett när vi säger kom hit på olika sätt med olika signaler , det är att egentligen urholka asylrätten såsom den är tänkt att fungera - att människor ska få en fristad så snabbt och säkert som möjligt”.	51:20
Paula Bieler	“Ska vara möjligt att bli en del av Danmark om man tar sig dit på rätt vägar, då växer man verkligen in i landet”.	54:00

Debattör	Metafor	Tid
Inger Støjberg	“På sigt har vi et problem ved at følge med, hvis vi ser så stor en tilstrømning , som vi ser i dag”.	05:30
Inger Støjberg	“Helt afgørende for at vi får minsket tilstømningen ”.	9:58
Inger Støjberg	“Er annonsen lavet med hjertet ? Jeg synes det er nøgtern information”	15:00
Inger Støjberg	“Vi er bare ikke enige om hvor mange man kan absorbere i et samfund”	15:37
Inger Støjberg	“Jeg kan slet, slet ikke genkende den kritik, i hvert fald ikke fra virkelighedens verden ”	32:24
Inger Støjberg	“Det fundament, som vi har bygget op gennem generationer”	33:03
Inger Støjberg	“Jeg ser muslimer som ikke vil respektere fundamentale demokratiske retsprincipper	34:50

Inger Støjberg	“Jeg har en pligt at værne om de friheder som vores land er bygget på .”	35:50
Martin Henriksen	“Dem som har et bud på hvordan man løser problemerne, dem fryser man bare ude”	12:11
Martin Henriksen	“Desværre er den eneste løsning der er på bordet , hvordan kan vi tage imod flere?”	13:13
Martin Henriksen	“Ellers sender man bare signalet om at en folkvandring er helt i orden”	13:38
Martin Henriksen	“Merkel har sagt at alle er velkomne, derfor bevæger folkemasser sig mod Europa, hvilket gør at grænserne bliver så presset ”	17:02
Thomas Gyldal	“om vi naivt opnår armenene og siger at alt kan løse sig, så får vi et problem om 10,20,30 år i visse kommuner”	20:15
Mikael Jalving	“EU har opgivet sine ydre grænser og Sverige og Tyskland inviteret folk hertil. Derfor er der carte blanche til at komme hertil. Det er ikke bare velfærd som lokker”	26:35
Mikael Jalving	“Det er også den muslimske diaspora, der vokser stærkest i de her lande.”	26:58
Mikael Jalving	“Vi nød til at se det her i det store billede , det handler ikke om et snapshot ”	29:05
Mikael Jalving	“Det er sandt at der findes store spændinger i alle de europæiske lande”.	37:55
Mikael Jalving	“Det er det mest brændende og det vigtigste spørgsmål. Det trumfer alle andre spørgsmål på dagsordenen”	37:56
Poul Madsen	“Jeg synes i høj grad at de svenske medier er blevet enige om at der er nogle der er de gode og nogle der de onde ”	40:20
Poul Madsen	“jeg har sagt at politikerne(red. danske) skal melde sig ind i virkeligheden .”	43:13
Poul Madsen	“Danmark er nødt til at melde sig ind i virkeligheden”	56:11

Nasar Khader	“Men i skal også arbejde jer op ad i samfundet”	45:35
Nasar Khader	“Vi skal tage imod dem der kommer og banker på døren og vi skal behandle dem ordentligt”. “Men når man åbner dørene så oplever jeg det som symptombehandling , som aflad , i forhold til det som sker i Syrien.”	45:50
Nasar Khader	“vi glemmer dem som bor i huller i jorden .”	46:16
Uffe Elbæk	“vi har spillet en aktiv rolle i destabiliseringen af den region”.	52:53
Uffe Elbæk	“ Regionen kan ikke tage tage hånd om de flygtningestrømme som kommer nu”.	53:15
Uffe Elbæk	“ Sandheden ligger ikke i mig eller i dig, men et sted midt i mellem”.	54:29
Uffe Elbæk	“En flygtningestrøm som rammer Europa”.	59:02